

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการผลิตบัณฑิตนักนิเทศศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่
รับผิดชอบสหวิทยาลัยศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research)
โดยมีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรสำหรับงานวิจัยนี้ แบ่งเป็นฝ่ายผู้ผลิตบัณฑิตนักนิเทศศาสตร์ จาก
วิทยาลัยครู 5 แห่ง ในสหวิทยาลัยศรีอยุธยาที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีนิเทศศาสตร์ ของ
สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2530-2531 กับกลุ่มผู้ใช้ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ
และภาคเอกชน ในท้องถิ่นที่รับผิดชอบของสหวิทยาลัยศรีอยุธยา รวม 13 จังหวัด

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรฝ่ายผู้ผลิต ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชา
การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ จำนวน 5 คน ผู้บริหาร 20 คน อาจารย์ผู้สอน
30 คน และนักศึกษานิเทศศาสตร์ที่ใกล้สำเร็จการศึกษา (ปี 3 และ ปี 4) สำหรับ
กลุ่มตัวอย่างประชากรฝ่ายผู้ใช้ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน
ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อจัดการศึกษาของสหวิทยาลัยศรีอยุธยา รวม 13 จังหวัด โดยมีผู้
ให้ข้อมูลคือ ภาครัฐ ได้แก่ หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้างานบริหารทั่วไป หรือหัวหน้างาน
บุคคลของหน่วยงานภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 260 คน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง
แบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น

(Stratified Random Sampling) อย่างเป็นสัดส่วนแล้วจึงสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

(Simple Random Sampling) ร้อยละ 25 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 66 คน ได้แก่

- งานบริหารส่วนราชการ 26 คน
- งานบริการประชาชน 32 คน
- งานสื่อมวลชนของรัฐ 8 คน

ส่วนภาคเอกชน ได้แก่ หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้างานบริหารทั่วไป หรือหัวหน้า
งานบุคคล ของหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 6,315 คน ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง
(Purposive Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน ได้แก่

- งานส่งเสริมธุรกิจ (บริหารธุรกิจ) 12 คน
- งานธุรกิจบริการ 67 คน
- งานธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิต 45 คน
- งานสื่อมวลชน 20 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษานิเทศศาสตร์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์

2. สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐบาลและภาค เอกชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตนักนิเทศศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาสภาพหลักสูตรนิเทศศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้คือ

1.1 เอกสารหลักสูตรดังต่อไปนี้

- 1.1.1 ตารางตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรตามแบบของ
ทศนา แชมมณี (2528)
- 1.1.2 ตารางวิเคราะห์ความมุ่งหมายของหลักสูตรตามแบบของ
บลูม และคณะ (Bloom et al. 1981 : 331-337)
- 1.1.3 ตารางวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน
หลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 ของทบวงมหาวิทยาลัย
- 1.1.4 ตารางวิเคราะห์เนื้อหาวิชาตามแบบของ พรชูลี อาชวอรุ่ง
(2528 : 28)

1.2 แบบสอบถาม ดังนี้

- 1.2.1 แบบสำรวจ เรื่อง การศึกษากระบวนการผลิตบัณฑิต
นักนิเทศศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบสหวิทยาลัยศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้าภาค
วิชาการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ จำนวน 9 ข้อ
- 1.2.2 แบบสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ มี 4
ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (5 ข้อ)

ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตร์ (10 ข้อ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร
นิเทศศาสตร์ (8 ข้อ)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

- 1.2.3 แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชานิเทศศาสตร์เกี่ยวกับสภาพ
หลักสูตรนิเทศศาสตร์ เฉพาะตอนที่ 1, 2, 3, และ 5 ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (5 ข้อ)

ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตร์ (32 ข้อ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร
นิเทศศาสตร์ (13 ข้อ)

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

1.2.4 แบบสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตร์

เฉพาะตอนที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (24 ข้อ)

ตอนที่ 2 ก. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร
นิเทศศาสตร์ (28 ข้อ)

ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร
นิเทศศาสตร์ (8 ข้อ)

ค. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร
นิเทศศาสตร์ (12 ข้อ)

2. การศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ คือ
แบบสอบถามดังนี้

2.1 แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชานิเทศศาสตร์เกี่ยวกับสภาพหลักสูตร
นิเทศศาสตร์ เฉพาะตอนที่ 4 ดังนี้

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์

ก. ลักษณะที่พึงประสงค์ในเชิงธุรกิจและการจัดการทั่วไป
(7 ข้อ)

ข. ลักษณะที่พึงประสงค์ในงานอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ
หลักสูตรนิเทศศาสตร์ (20 ข้อ)

2.2 แบบสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนิเทศศาสตร์ เฉพาะ
ตอนที่ 3 ดังนี้

- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ของนักศึกษา
นิเทศศาสตร์
- ก. ลักษณะที่พึงประสงค์ในเชิงธุรกิจและการจัดการทั่ว
ไป (7 ข้อ)
- ข. ลักษณะที่พึงประสงค์ในงานอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ
หลักสูตรนิเทศศาสตร์ (20 ข้อ)

2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการบัณฑิตนิเทศศาสตร์ เรื่อง การ
ศึกษาสภาพการผลิตบัณฑิตนิเทศศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบสภวิทยาลัยศรีอยุธยา มี 3
ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (7 ข้อ)
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการบัณฑิตนิเทศศาสตร์ (4 ข้อ)
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้สำเร็จการศึกษา
- ก. ลักษณะที่พึงประสงค์ในเชิงธุรกิจและการจัดการ
ทั่วไป (7 ข้อ)
- ข. ลักษณะที่พึงประสงค์ในงานอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ
นิเทศศาสตร์ (20 ข้อ)

เกณฑ์การให้คะแนนในการคำนวณ

การกำหนดคะแนนในการตอบแบบประมาณค่า (Rating Scale)

สูงมาก หรือ มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
สูง หรือ มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
ต่ำ หรือ น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ต่ำมาก หรือ น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยต่าง ๆ

ผู้วิจัยถือเกณฑ์ดังนี้ (ประคอง กรรมสูตร 2528 : 70)

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	สูงมาก หรือ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	สูง หรือ มาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	ต่ำ หรือ น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.49 ลงมา	หมายถึง	ต่ำมาก หรือ น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล 3 ลักษณะคือ ผู้วิจัยไปแจกและรับข้อมูลด้วยตนเอง แจกข้อมูลด้วยตนเอง แล้วให้นักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกมา จำนวน 20 คน ออกเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาภายในเวลาที่กำหนดนัดกับผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยติดต่อกับชมรมผู้บริหารงานบุคคลบริษัท/ โรงงานอุตสาหกรรมนวนคร และสมาคมศิษย์เก่า

เพชรบุรีวิทยาลัยฯ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลงานวิจัยนี้ในโอกาสที่มีการประชุมสามัญ เมื่อกลางเดือนมีนาคม 2537 และรอรับข้อมูลกลับมาได้ทั้งหมด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกหนังสือราชการขอความร่วมมือในการวิจัย และผู้วิจัยได้ใช้เป็นหนังสือนำแบบสอบถามทุกชุดร่วมกับหนังสือที่ผู้วิจัยทำขึ้นถึงผู้ตอบแบบสอบถาม ชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามคืนมายังผู้วิจัย

2. ผู้วิจัยไปแจกและรับข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ ถึงต้นเดือนมีนาคม 2537 ที่วิทยาลัยครูทั้ง 5 แห่งคือ วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยราไพพรรณี จันทบุรี และวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยฯ ซึ่งเป็นวิทยาลัยที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่แล้ว

3. ผู้วิจัยไปแจกข้อมูลด้วยตนเองตามหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วให้นักศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาจำนวน 20 คน แยกย้ายกันออกเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาได้ภายในเวลาที่นัดหมายกับผู้ตอบแบบสอบถามไว้แล้ว เมื่อต้นเดือนมีนาคม ถึงกลางเดือนมีนาคม 2537

4. ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากชมรมผู้บริหารงานบุคคล บริษัท/โรงงานอุตสาหกรรม นวนคร และสมาคมศิษย์เก่าเพชรบุรีวิทยาลัยฯ ให้เข้าร่วมประชุมสามัญเมื่อกลางเดือนมีนาคม 2537 และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม และรอรับกลับคืนมาได้ทั้งหมด

5. ผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล เป็นเวลา 1 เดือน คือ ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 25 มีนาคม 2537 โดยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น จำนวน 400 ฉบับ แบบสำรวจ 5 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 405 ฉบับ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 467 คน คิดเป็นร้อยละ 86.72

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน

ประชากร	จำนวนแจก	จำนวนรับคืน	ร้อยละ
หัวหน้าภาค	5	5	100.00
ผู้บริหาร	20	15	75.00
อาจารย์	30	26	86.67
นักศึกษา	202	149	73.76
หน่วยงาน	210	210	100.00
รวม	467	405	86.72

การวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานทางสถิติ

1. แบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Mehtod) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. แบบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 ใช้สถิติวิเคราะห์คือ การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างมัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของข้อมูลสองชุด (การทดสอบค่าที่ t-test) เป็นรายข้อด้วยโปรแกรม SPSS^x